

ÖSSZEFOGLALÓ

A tanulmány összefoglalja a 2017/2018-as tanévben a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon beindult Pedagógiai, pszichológiai, módszertani (PPM) képzés létrejöttének körülményeit, a törvényes kereteket és az első év két szemeszterében begyűjtött tapasztalatokat. A képzés magyar nyelven folyik, és több szempontból is hiánypótlónak bizonyult, valamint a hatásvizsgálatát tudományos módszerekkel is követjük.

Kulcsszavak: Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar (MTTK), Pedagógiai, pszichológiai, módszertani képzés (PPM)

SAŽETAK

Ovaj rad sumira okolnosti, zakonske okvire i iskustva prva dva semestra (2017/2018. školske godine) pedagoško-psihološko-metodičkog (PPM) programa na Učiteljskom fakultetu na mađarskom nastavnom jeziku. Program je bio neophodan na mađarskom jeziku i analizirana je efikasnost pomoću naučnoistraživačkih metoda.

Ključne reči: Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Program pedagoško-psihološko-metodičkog obrazovanja nastavnika

Évkönyv 2018, XIII. évfolyam, 1. szám
Újvidéki Egyetem
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

ETO: 378.6:37(497.113 Subotica):37.013.77
Eredeti tudományos munka
A leadás időpontja: 2018. március 20.
Az elfogadás időpontja: 2018. október 24.
Terjedelem: 184–191

IVANOVIĆ JOSIP

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű
Tanítóképző Kar, Szabadka
josip.ivanovic@magister.uns.ac.rs

LEPES JOSIP

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű
Tanítóképző Kar, Szabadka
josip.lepcs@magister.uns.ac.rs

GRABOVAC BEATA

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű
Tanítóképző Kar, Szabadka
beata.grabovac@magister.uns.ac.rs

NÁMESZTOVSZKI ZSOLT

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű
Tanítóképző Kar, Szabadka
zsolt.namesztovszki@magister.uns.ac.rs

MAJOR LENKE

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű
Tanítóképző Kar, Szabadka
major.lenke@magister.uns.ac.rs

PEDAGÓGIAI, PSZICHOLÓGIAI, MÓDSZERTANI (PPM) KÉPZÉS LÉTREHOZÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI

*The circumstances of developing the Pedagogical,
Psychological, and Methodological Training*

*Okolnosti pokretanja programa Pedagoške-psihološke-
metodičke (PPM) obuke*

Bevezető

Szerbiában az oktató-nevelő munka folytatásának feltételeit a Törvény az oktatási és nevelési rendszer alapjairól (az SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 52/2011., 55/2013. és 68/2015. szám) szabályozza. Az említett törvény 8. szakasza (Az oktató-nevelő munka folytatása):

Az intézményben az oktató-nevelő munkát a tanár, a nevelő és a szakmunkatárs végzi.

A tanár, a nevelő és a szakmunkatárs az a személy, aki megfelelő felsőoktatási képesítést szerzett:

1) a másodfokú egyetemi tanulmányokon (akadémiai mesterképzés, akadémiai szaktanulmányok vagy szakfőiskolai szaktanulmányok) a felsőoktatást 2005. szeptember 10-étől kezdődően szabályozó jogszabály szerint.

2) a legalább négyéves időtartamú alapozó tanulmányokon, a felsőoktatást 2005. szeptember 10-ig szabályozó jogszabály szerint.

Kivételes esetben tanár és nevelő lehet az a személy, aki az elsőfokú egyetemi tanulmányokon (akadémia alapozó, illetve szaktanulmányok) hároméves egyetemi tanulmányokon vagy főiskolán szerzett megfelelő képesítést.

Ezen szakasz 2. és 3. bekezdése szerinti személynek rendelkeznie kell a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányai során, illetve az oklevél megszerzése után legalább

30 ponttal pszichológiai, pedagógiai és módszertani képzettség tekintetében és az intézményben szerzett hat ponttal, az európai pontátviteli rendszerrel összhangban.

Az e szakasz 4. bekezdése szerinti képzettség megszerzésének programját az akkreditált tanulmányi program keretében a felsőoktatási intézmény realizálja, vagy élethosszig tartó tanulási programként valósul meg, a felsőoktatást szabályozó jogszabályokkal összhangban.

Az oktató-nevelő munka ellátásában a tanárnak, a nevelőnek és a szakmunkatársnak segíthetnek más személyek is a jelen törvénnyel összhangban.

A törvény értelmében, az oktatási intézményekben oktató tanároknak nemcsak ajánlott a pedagógiai, pszichológiai és módszertani ismeretek elsajátítása, hanem törvényes kötelezettségük is, amennyiben a felsőoktatási tanulmányaik során nem hallgattak és vizsgáltak pedagógiai, pszichológiai és módszertani jellegű kurzusokat a megadott kreditpont értékben (30 + 6).

Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény (az SZK Hivatalos Közlönye, 88/2017. szám) a 142. szakaszban a tanárokat kötelezi a PPM képzés elvégzésére (amennyiben nem részesültek ilyen képzésben), a munkába állástól számítva legkevesebb 1, legtovább 2 éven belül. Ez a vizsga az államvizsga (licenc) előfeltételeként jelenik meg.

Képzés létrehozása az MTTK-n

A képzést a törvényes szabályozás értelmében a meglévő, akkreditált képzésekből alkottuk meg. A tantárgyakat pedagógiai, pszichológiai és módszertani tantárgycsoportba osztottuk, valamint kötelező, kötelezően választható és választható státusszal rendelkeznek.

KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK				
	Tantárgy	Tantárgy-csoport	ECTS	Tantárgyfelelős
1.	Bevezetés a pedagógiába	pedagógiai	4	Prof. dr. Ivanović Josip
2.	Bevezetés a pszichológiába	pszichológiai	4	Doc. dr. Grabovac Beáta
3.	Bevezetés a didaktikába	pedagógiai	4	Prof. dr. Ivanović Josip
4.	Bevezetés a pedagógiai pszichológiába	pszichológiai	4	Doc. dr. Grabovac Beáta
KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK (legkevesebb 3)				
	Tantárgy	Tantárgy-csoport	ECTS	Tantárgyfelelős
1.	Nevelélmélet	pedagógiai	4	Prof. dr. Ivanović Josip

2.	Fejlődéslélektan	pszichológiai	4	Doc. dr. Grabovac Beáta
3.	Didaktikai rendszerek	pedagógiai	4	Prof. dr. Ivanović Josip
4.	Oktatáslélektan	pszichológiai	3	Doc. dr. Grabovac Beáta
5.	Hátrányos helyzetű tanulók integrációja	pedagógiai	2	Prof. dr. Varga Imre
VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK 1. (legkevesebb 1)				
	Tantárgy	Tantárgycsoport	ECTS	Tantárgyfelelős
1.	Oktatásinformatika	módszertani	3	Doc. dr. Námesztovszki Zsolt
2.	Oktatástechnológia	módszertani	2	Doc. dr. Námesztovszki Zsolt
VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK 2. (legkevesebb 1)				
	Tantárgy	Tantárgycsoport	ECTS	Tantárgyfelelős
1.	Anyanyelvi tantárgy-pedagógia	módszertani	3	Prof.dr. Vukov Raffai Éva
2.	A matematikatanítás módszertana	módszertani	4	Doc. dr. Pintér Krekić Valéria
3.	A környezetismeret-tanítás módszertana	módszertani	4	Prof. dr. Czékus Géza
4.	A testnevelés tanításának módszertana	módszertani	4	Prof. dr. Lepeš Josip
5.	A zeneoktatás módszertana	módszertani	4	Doc. dr. Görög Noémi
6.	Az idegen nyelv tanításának elméleti alapjai – angol nyelv Az idegen nyelv tanításának gyakorlati alapjai – angol nyelv	módszertani	4	Gábrity Eszter

7.	Az idegen nyelv tanításának elméleti alapjai – német nyelv Az idegen nyelv tanításának gyakorlati alapjai – német nyelv	módszertani	4	Dr. Hegedűs Katalin
8.	A vizuális kultúra módszertana	módszertani	3	Prof. dr. Farkas Róbert
9.	Szerb mint nem anyanyelv és irodalom tanításának módszertana	módszertani	2	Prof. dr. Dragana Francišković
GYAKORLAT				
	Tantárgy	Tantárgycsoport	ECTS	Tantárgyfelelős
1.	Pedagógiai gyakorlat	módszertani	6	Doc. dr. Pintér Krekić Valéria

Táblázat 1.: Tantárgyak listája a 2017/2018-as tanévben

A képzés megalkotásánál nagyon nagy segítséget és támogatást kaptunk Jagodináról, a Kragujevaci Egyetem Pedagógiai Karának munkatársai, elsődlegesen dr. Nenad Vulović **dékanhelyettes** segített a felmerülő nehézségeket megoldani.

A Pedagógiai, pszichológiai, módszertani (PPM) képzés beindítását a Kar Tudományos-oktatói Tanácsa fogadta el 2017. 06. 20-án (a határozat iktatószáma: 01-1351/2017) a Dékáni kollégium felterjesztésére, majd ezt a határozatot a Kar Tanácsa is megerősítette 2017. 07. 03-án (a határozat iktatószáma: 01-1447/2017). A képzés az élethosszig tartó tanulási folyamat részét képezi, legkevesebb 30+6 kreditpont terjedelemben.

A képzés kapcsolattartója Dudás Éva, a Tanulmányi hivatal vezetője (024/624-401 - ppmprogram@magister.uns.ac.rs), koordinátora pedig dr. Námesztovszki Zsolt, pénzügyi és fejlesztési dékánhelyettes (024/624-417 - zsolt.namesztovszki@magister.uns.ac.rs).

Az első két szemeszter tapasztalatai

A programot a 2017/2018-as tanév téli szemeszterében hirdettük meg először. Az iratkozás 2017. szeptember 18-ától 24-éig volt lehetséges. A téli szemeszterben 15 hallgató jelentkezett a képzésre, amit az MTTK-n szerveztünk meg. Az oktatás 2017 októbertől 2018 januárjáig tartott, a vizsgákat pedig 2018. január/februárban tartottuk meg.

A nyári szemeszterben, a jelentős számú érdeklődő miatt, Kanizsán a Regionális Szakmai Pedagógus-továbbképző Központban szerveztük meg a képzést. Az iratkozás már

teljes mértékben online felületen történt, és 2018. február 5-e és 10-e között történt meg. Erre a kihelyezett képzésre 9 hallgató jelentkezett. Az oktatás 2018. február és május között zajlott, a vizsgáztatás pedig májusban és júniusban történt.

A jelentkezők mérnökök, közgazdászok, szaktanárok, kutató biológusok és nyelvtanárok voltak. A hallgatók motiváltak voltak, sok esetben komoly oktatási tapasztalattal rendelkeztek, és szinte minden esetben elsőre teljesítették a vizsgákat, valamint többször jelezték, hogy nagy könnyítés számukra, hogy a képzésen az anyanyelvükön vehettek részt.

Néhány esetben elismertük az alapképzés során letett pedagógiai, pszichológiai és módszertani jellegű tantárgyakat.

A jelentkezéshez a következő iratok voltak szükségesek:

- A diploma és a diplomamelléletek fénymásolata
- Kinyomtatott személyi igazolvány

▪ Írásbeli kérvény a tanulmányaik során letett pedagógiai, pszichológiai vagy módszertani tárgyak elismeréséről. Amennyiben a régi tanterv szerint végezték tanulmányaikat, és nem kaptak oklevélmellékletet, akkor mellékelni kell az igazolást a letett vizsgákról. Ha kéri, hogy ismerjék el a pedagógiai gyakorlatot, akkor a munkaviszonyról szóló igazolást kell hozni

- Elismervény a tandíj befizetéséről

Habár igény mutatkozott Szabadkán a szerb nyelvű képzésre, az a megegyezés született, hogy szerb nyelven Zomborban, a Pedagógiai Karon indul el (az újvidéki Bölcsészettudományi Kar és a Singidunum Egyetem mellett). Magyar nyelven ez a képzés máshol nem volt elérhető, így hiánypótlónak bizonyult.

A képzést sikeresen teljesítő hallgatók, az utolsó vizsga után, elismervényt kapnak, amelyben feltüntetésre kerülnek a letett vizsgák, a meghatározott tantárgycsoportok (pedagógia, pszichológia és módszertan) szerint.

A képzés ára 40 000 dinár (amely fedezi az oktatás, konzultációk, a letett vizsgák elismerésének és az első alkalommal történő vizsgabejelentésnek a költségeit). Az árat a más karokon megvalósuló képzés árához igazítottuk, azonban a képzés részfinanszírozásában részt vett a Hajnal Jenő által vezetett Magyar Nemzeti Tanács (25%-ban minden hallgatónak), a Kislinder Gábor által vezetett topolyai önkormányzat (25%-ban a topolyai községből érkező hallgatónak), valamint a Fejsztámer Róbert által vezetett kanizsai önkormányzat (25%-ban a kanizsai községből érkező hallgatónak). Ezzel a finanszírozási struktúrával egy nagy terhet sikerült átvállalni a résztvevőktől, mivel az eredeti ár töredékét kellett nekik önrészként befizetniük.

Intézményünkben a képzés hatékonyságát tudományos módszerekkel is mértük. Az MTTK a Tartományi Felsőoktatási és Tudományos Kutatási Titkárság vajdasági kisebbségi felsőoktatási intézmények egyéves tudományos–kutatói munkáját támogató pályázatán sikerrel pályázott az *Анализа ефеката ППМ (педагошко-психолошко-методичко) програма наставника на мађарском језику на педагошки рад полазника – А PPM (pedagógiai, pszichológia, módszertani) képzés hatásainak vizsgálata a résztvevő magyar nyelven oktató tanárok pedagógiai munkájára – Analyzing the effects of the PPM*

(pedagogical-psychological-methodological) program onto the educational work of the participating Hungarian-language teachers című kutatással. A projektum 2017 szeptemberétől 2018 májusáig tartott, és a következő tanárok vettek benne részt: prof. dr. Ivanović Josip, prof. dr. Lipeš Josip, doc. dr. Grabovac Beáta, doc.dr. Námesztovszki Zsolt, dr. Major Lenke. A hatásvizsgálat pedagógiai és pszichológia szempontból történt. A pedagógiai jellegű kutatásnál a képzésben részt vevő tanárok álláspontját vizsgáltuk az oktatásról (a képzés előtt és a képzés után), valamint a résztvevők elégedettségét mértük a képzéssel kapcsolatban (a PPM képzéssel kapcsolatos elvárások és ezek megvalósulása tükrében). A felmérés pszichológiai részében az iskolai motivációt (az iskolai tanuláshoz szükséges motiváció fajtája és magassága), valamint a tanulási orientációt (tanulástípusok határozzák meg a tanulók esetében). A projektum segítségével szeretnénk a képzés hatását és ezzel együtt létjogosultságát is kimutatni. Az elkészített mérőskálák lehetővé teszik az eredmények nemzetközi összehasonlítását is. A projektum végkövetkeztetései egy valós és közvetlen visszacsatolást fognak körvonalazni, amelyet a képzési tartalom és struktúra finomítására is fel tudunk használni, valamint kiindulópontja lehet komplex kutatásoknak neveléstudományok témakörében. Az empirikus adatok feldolgozása folyamatban van.

Felhasznált irodalom

https://www.paragraf.rs/propisi_download/zakon_o_osnovama_sistema_obrazovanja_i_vaspitanja.pdf – ZAKON O OSNOVAMA SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA

<http://fzp.singidunum.ac.rs/novi-ciklus-ppm-obuka/>

<http://cun.ff.uns.ac.rs/ppm/>